

Ovaj zekat se daje odmah po dobijanju iznosa od iznajmljivanja, nakon što se odbiju troškovi koje je vlasnik imao, a vezani su za tu nekretninu, ukoliko oni na godišnjem nivou dostižu vrijednost nisaba. Zekat se ne daje na nekretnine koje vlasnik ili članovi njegove porodice koriste ili je izdao nekretninu bez naknade. Ukoliko se vlasnik nekretnina bavi prodajom istih onda se one tretiraju kao trgovačka roba i dužan je dati 2,5% od ukupne vrijednosti nekretnina, nakon što odbije troškove.

Zekat na pozajmice, državne obveznice, vrijednosne papire, dionice, primanja

Zekat na dionice se daje u procentu od 2,5%, a postoje dva načina za obračunavanje. Ukoliko vlasnik dionica trguje ili ima namjeru da dionicama trguje na berzi, u tom slučaju one se tretiraju kao trgovačka roba i obračunava se **2,5% od ukupne vrijednosti dionica na dan obračuna** ili najbliži datum kada se sa dionicama trgovalo na berzi. Prilikom obračuna će se oduzeti troškovi transakcija koji podrazumjevaju troškove berze, brokerske kuće i ostale troškove. Ukoliko vlasnik dionica ne trguje sa dionicama niti ima namjeru u skorije vrijeme trgovati, u tom slučaju se obračunava zekat od 2,5% na ostvarenu dobit u toku godine i dividendu. Zekat na pozajmice, godišnja primanja, državne obveznice, vrijednosne papire, osiguranja koja uključuju štednju (tekaful), obračunava se po stopi od 2,5% na ukupnu vrijednost. Što se tiče zekata na plate i ukupna godišnja primanja, to podrazumijeva plate i primanja koja su mnogo veća od prosječnih primanja u društvu i da nakon podmirivanja osnovnih životnih potreba i troškova osobe i njegove porodice, realno ostaje priličan iznos novca.

Zekat na trgovačku robu i poslovanje

Zekat na trgovačku robu podrazumijeva robu kojom osoba trguje radi ostvarivanja dobiti. Poslovni prostori, automobili, proizvodna i druga sredstva kojima se trgovac ili firma svakodnevno služi u poslu ne ulaze u obračun zekata. Zekat na trgovačku robu **iznosi 2,5%**. Prije obračunavanja zekata vlasnik trgovačke robe treba napraviti popis robe, kako u trgovini tako i u skladištima, odrediti njihovu vrijednost po aktuelnim tržišnim cijenama, dodati iznos novca zarađen od prodaje robe u toku obračunske godine, a zatim oduzeti obaveze prema dobavljačima, poreze, rate kredita ili pozajmica i ostale obaveze. Firme koje se bave prodajom usluga kao što su marketingške, informatičke, ugostiteljske i slične firme, zastupništva obračunavaće zekat na dobit od prodaje usluga, nakon što oduzmu troškove poslovanja. Treba voditi računa da se u obračun zekata ne uključi vrijednost robe koja je haram.

1. Zekat je islamski šart, četvrti stub Islama, po važnosti odmah nakon namaza, jer u 28 ajeta u Kur'anu zekat se, kao obaveza, navodi zajedno sa namazom, a Muhammed, a.s., kada je upitan šta je Islam, rekao je: *"Islam je da posvjedočiš da nema drugog boga osim Allaha i da je Muhammed, a.s., Njegov poslanik, da obavljaš namaz, daješ zekat, postiš ramazan i obaviš hadždž, ukoliko si u mogućnosti."*

(Buharija i Muslim)

2. Zekatom se unapređuje imovina muslimana i stvaraju se pretpostavke za njeno uvećavanje. Davanje zekata je jedna od najboljih investicija muslimana, a plodovi te investicije ubiru se i na ovom i na budućem svijetu. Uzvišeni Allah kaže: *"Allah uništava kamatu, a unapređuje milosrđa (imetak osobe koja daje zekat i sadaku)." (El-Bekara, 276.)* i *"Reci: zaista, moj Gospodar opskrbu obilnu daruje među Svojim robovima kome hoće, ali im i uskraćuje; što god vi utrošite, On će nadoknaditi, jer najbolji Opskrbnik On je!" (Saba, 39.)*

Allahov Poslanik, Muhammed, a.s., je rekao: *"Ko da sadaku koja iznosi vrijednost jedne datule, stečene na halal način, a Uzvišeni Allah i ne prima ništa drugo osim onoga što je stečeno na dozvoljen – halal način, Allah će je uzeti u Svoju ruku, a zatim će je gajiti za njenog vlasnika, kao što neko od vas gaji i brine se o malom ždrijebetu, sve dok ne postane kao brdo."* (Buharija)

3. Zekat je najbolji način čišćenja imovine muslimana, jer je čišćenje jedno od značenja pojma zekat, kao što je to i navedeno u ajetu u kojem se naređuje izvršavanje ove obaveze: *"Uzmi od dobara njihovih zekat da ih njime očistiš i blagoslovljenim učiniš i pomoli se za njih, molitva tvoja će ih, sigurno, smiriti, a Allah sve čuje i sve zna."* (Et-Tevbe, 103.)

Rekao je Muhammed, a.s.: *"Allah je propisao zekat da se njime očisti postojeći dio vašeg imetka, a nasljedstvo odredio u imecima koji ostaju iza vas."* (Hakim u Mustedreku)

4. Zekatom se potvrđuje vjera i pripadnost zajednici muslimana. Sinonim za pojam zekat u Kur'anu i brojnim hadisima je riječ sadaka (sadekah), a taj pojam određeni islamski učenjaci definišu kao davanje određene robe ili novca, u ime Boga, kao izražavanje potpune vjere i potvrde vjerovanja u proživljenje i drugi svijet, a Muhammed, a.s., je rekao: *"Sadaka je dokaz i potvrda."* (Muslim)

5. Zekat je farz, stroga obaveza, za svakog punoljetnog, umno zdravog i slobodnog muslimana čija imovina dostiže ili prelazi vrijednost nisaba. Dokaz za ovu tvrdnju su brojni kur'anski ajeti i hadisi Muhammeda, a.s., a najizravniji je: *"Uzmi od dobara njihovih zekat da ih njime očistiš i blagoslovljenim učiniš..."* (Et-Tevbe, 103.)

Muhammed, a.s., je rekao: *"Zaista se pravo na život i imovinu zasniva na izvršenju obaveza, a obaveza koja se nalazi u imovini je zekat."* (Fethu-l-bari, 3/263)

6. Za odgovarajuće ispunjavanje obaveze zekata potreban je sistem organiziranog prikupljanja i raspodjele, našto upućuje praksa Muhammeda, a.s., koji je posebnu pažnju pridavao odabiru prikupljača zekata i organizaciji prikupljanja i raspodjele zekata, kao i dio ajeta iz sure Et-Tevbe u kojem se govori o osam kategorija osoba koje mogu primiti zekat, a gdje se kao treća kategorija navode prikupljači zekata.

7. Musliman koji ispunji obavezu davanja zekata dobit će odgovarajuću nagradu kako na ovom tako i na budućem svijetu što je istaknuto u brojnim ajetima kao što su:

- *"Oni koji imanja svoja troše na Allahovom putu liče na onoga koji posije zrno iz kojeg nikne sedam klasova, a u svakom klasu po stotinu zrna. A Allah će onome kome hoće dati i više; Allah je neizmerno Dobar i sve zna."* (El-Bakara, 261.)
- *"Ono što žele vjernici će postići, oni koji molitvu svoju ponizno obavljaju, i koji ono što ih se ne tiče izbjegavaju, i koji zekat daju."* (El-Mu'minin, 1. – 4.)

Muhammed, a.s., je u nekoliko navrata govorio o nagradama za muslimane koji daju zekat, pa je između ostalog rekao da onaj ko daje zekat tražeći Allahovu, dž.š., nagradu bit će nagrađen. Od Omera, r.a., se prenosi da je Muhammed, a.s., rekao: *"Neće čovjek na lijep način davati sadaku, a da Allah neće na lijep način postupiti prema onima koje on ostavlja iza sebe."* (Ibn Mubarek, Ed-Dejlemi i Ibn Šahin)

8. Ispunjavanjem obaveze davanja zekata musliman iskazuje i svoju solidarnost sa osobama koje imaju određenu potrebu. Uzvišeni Allah kaže: *"Zekat pripada samo siromasima i nevoljnicima, i onima koji ga sakupljaju, i onima čija srca treba pridobiti, i za otkup iz ropstva, i prezaduženim, i u svrhu na Allahovom putu, i putniku namjerniku. Allah je odredio tako! A Allah sve zna i Mudar je."* (Et-Tevbe, 60.) Kako se može vidjeti iz ovog kur'anskog ajeta **pet** je kategorija osoba koje imaju određenu potrebu, **dvije** od općeg interesa za zajednicu muslimana, dok je **jedna** kategorija tehničkih lica, prikupljača zekata.

9. Zekatom se osigurava i štiti imovina muslimana, davaoca zekata, kao što se štiti i cjelokupna zajednica od raznoraznih nepogoda i nesreća, što je istaknuto u hadisima:

- *"Osigurajte svoju imovinu davanjem zekata."* (Ebu Davud)
- *"Zekat se nikada nije pomiješao sa bilo kojim dijelom imetka, a da ga nije uništio i učinio da se raspadne."* (Bejheki)
- *"Nema naroda koji ne daje zekat, a da ga Allah neće kazniti raznim nesrećama, glađu i sušom."*

Nisab

Nisab je određena vrijednost ili količina imovine koju fizičko ili pravno lice treba posjedovati tokom godinu dana da bi podlijegalo obavezi zekata. Nisab podrazumjeva vrijednost ili količinu imovine koja prelazi osnovne životne potrebe, kao što su hrana, odjeća, kuća, stan, prevozno sredstvo i osnovna sredstva za poslovanje i troškovi vezani za pobrojano.

Zekat na zlato i srebro

Musliman je dužan izdvojiti iz svoje imovine i dati zekat na zlato, bez obzira da li je ono u obliku zlatnog nakita, zlatnih legura, zlatnog novca ili zlatnog posuđa (koje je haram muslimanima da ga upotrebljavaju), ukoliko njegova vrijednost doseže vrijednost nisaba 91,6 grama čistog zlata. Nisab za srebro, nakit i predmete od srebra iznosi 641,5 grama srebra. Zekat na zlato i srebro je **2,5% od ukupne vrijednosti zlata i srebra**. Ulema je saglasna da se na dijamante, bisere, safire, rubine i druge vrste dragog kamenja ne daje zekat. Prema većini pravnih škola zekat na zlatni i srebreni nakit podrazumjeva nakit koji nije u upotrebi, osim ako davaoc zekata ne pretjeruje u gomilanju nakita i uobičava upotrebljavati veliku količinu nakita. Međutim, prema našoj, hanefijskoj pravnoj školi, zekat se daje i na nakit koji je u upotrebi i ovog mišljenja bi se trebali pridržavati.

Zekat na novac

Na novac, bez obzira u kojem obliku bio, koji se nalazi u posjedu vlasnika, na bankovnom računu, pozajmljen drugoj osobi ili deponovan na određenom mjestu, **daje se zekat 2,5% od ukupne vrijednosti novca**. Na novac koji je pozajmljen drugom fizičkom ili pravnom licu daje se zekat samo ukoliko postoji određena sigurnost da će taj novac biti vraćen. Kamate od štednje ne bi trebalo uzimati u obzir prilikom obračuna zekata, već ih treba podijeliti kao sadaku ili dati u druge humanitarne svrhe.

Zekat na nekretnine

...se obračunava po stopi **od 2,5% na novac koji vlasnik dobije od iznajmljivanja nekretnine**, bez obzira o kojoj vrsti nekretnine se radilo.